



LEGE
Codul de procedură civilă al Republicii Moldova

nr. 225-XV din 30.05.2003

Monitorul Oficial al R. Moldova nr.111-115/451 din 12.06.2003

* * *

Articolul 33. Competența curților de apel

(1) Ca instanțe de drept comun, curțile de apel judecă în primă instanță pricinile civile privind:

[Lit.a),b) excluse prin Legea nr.238-XVI din 13.11.2008, în vigoare 05.12.2008]

- c) declararea legalității unei greve;
- d) recunoașterea și încuviințarea executării silite a hotărîrilor judecătorești străine și ale arbitrajelor internaționale;
- e) lichidarea și suspendarea activității asociațiilor obștești de nivel republican;
- f) încuviințarea adopției copilului de către cetățeni ai Republicii Moldova domiciliați în străinătate și de către cetățeni străini și apatrizi;
- g) încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare;
- h) apărarea drepturilor și intereselor statului, ale unităților administrativ-teritoriale ce țin de buget; rezilierea, rezoluțiunea și declararea nulității contractelor ce lezează interesele statului; protecția mediului înconjurător;
- i) declararea insolvabilității;
- j) contestarea, în condițiile legii, a hotărîrilor arbitrale.

(2) Curțile de apel de drept comun judecă în primă instanță litigiile privind contestările actelor juridice cu caracter normativ, hotărîrilor, acțiunilor (inacțiunilor) autorităților administrației publice din municipii, ale consiliului municipal și primăriei municipiului Chișinău, ale funcționarilor publici din cadrul acestora, ce lezează drepturile, libertățile și interesele legitime ale cetățenilor și organizațiilor.

(3) În afară de litigiile prevăzute la alin.(2) și (3¹), Curtea de Apel Chișinău examinează în primă instanță litigiile de contencios administrativ:

- a) privind legalitatea actelor administrative cu caracter individual emise de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și de Guvern, prin care sînt vătamate în drepturi și interese legitime persoanele fizice și juridice, în afara celor exceptate prin lege;
- b) privind nesoluționarea în termen legal a unei cereri referitor la legalitatea actelor administrative emise de organele centrale de specialitate ale administrației publice, în afara celor exceptate prin lege, precum și legalitatea hotărîrilor Comisiei Electorale Centrale;
- c) privind verificarea legalității hotărîrilor Consiliului Superior al Magistraturii, în cazurile prevăzute de lege;
- d) privind păstrarea secretului de stat.

(3¹) Curtea de Apel Chișinău judecă în primă instanță litigiile din domeniul proprietății intelectuale privind:

- a) apărarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, a dreptului asupra invențiilor, mărcilor de produs și mărcilor de serviciu, indicațiilor geografice, denumirilor de origine și

specialităților tradiționale garantate, desenelor și modelelor industriale, soiurilor de plante, topografiilor circuitelor integrate, denumirilor comerciale; combaterea concurenței neloiale, indiferent de calitatea persoanei;

b) nulitatea înregistrărilor, decăderea din drepturile asupra mărcii, precum și contestarea hotărârilor Comisiei de contestații a Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală emise în litigiile din domeniul protecției proprietății intelectuale;

c) constatarea notorietății mărcii.

(4) Curtea de Apel Comrat verifică, de asemenea, legalitatea actelor administrative emise de autoritățile publice ale unității teritoriale autonome Găgăuzia.

(5) Curților de apel le pot fi atribuite prin lege și alte categorii de pricini spre judecare în primă instanță.

[Art.33 completat prin Legea nr.163 din 22.07.2011, în vigoare 16.09.2011]

[Art.33 modificat prin Legea nr.115 din 23.06.2011, în vigoare 05.08.2011]

[Art.33 completat prin Legea nr.88 din 21.04.2011, în vigoare 01.07.2011]

[Art.33 modificat prin Legea nr.238-XVI din 13.11.2008, în vigoare 05.12.2008]

[Art.33 modificat prin Legea nr.244-XVI din 21.07.2006, în vigoare 17.11.2006]

[Art.33 modificat prin Legea nr.205-XVI din 28.07.05, în vigoare 23.09.05]

Articolul 85. Scutirile de taxă de stat

(1) De taxă de stat pentru judecarea pricinilor civile se scutesc:

a) reclamantii în acțiunile:

- de reintegrare în serviciu, de revendicare a sumelor de retribuire a muncii și în alte revendicări legate de raporturile de muncă;

- ce decurg din dreptul de autor și din drepturile conexe, din dreptul asupra invențiilor, desenelor și modelelor industriale, soiurilor de plante, topografiilor circuitelor integrate, precum și din alte drepturi asupra proprietății intelectuale;

- de încasare a pensiei de întreținere;

- de reparație a prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces;

- de reparație a daunei materiale cauzate prin infracțiune;

- de revendicare a reparației prejudiciului cauzat prin poluarea mediului înconjurător și folosirea irațională a resurselor naturale;

- de revendicare a indemnizațiilor de protecție socială;

- născute din raporturi de contencios administrativ;

- pentru sesizările privind declararea ca fiind ilegale a manifestărilor și adunărilor nesancționate;

b) cetățenii Republicii Moldova – pentru cererile de înfiere;

c) minorii – pentru cererile de apărare a drepturilor lor;

c¹) victimele violenței în familie – pentru cererile privind aplicarea măsurilor de protecție;

d) persoanele supuse represiunilor politice – în pricinile privind represiunile;

e) avocații parlamentari – pentru cererile privind apărarea intereselor petiționarilor ale căror drepturi și libertăți constituționale au fost încălcate;

f) procurorul, autoritățile publice, organizațiile și persoanele fizice care, conform legii, sînt împuternicite să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unor alte persoane ori în apărarea intereselor statului sau ale societății și să depună cereri de contestare a hotărîrilor instanțelor judecătorești;

g) organele afacerilor interne și Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției – în revendicarea compensării cheltuielilor de urmărire a persoanelor care se eschivează de la plata pensiilor de întreținere, de la reparația prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces, de la plata impozitelor și altor obligații la bugetul statului; compensării cheltuielilor de căutare a debitorului și a bunurilor lui sau a copilului luat de la debitor în temeiul unei hotărîri judecătorești, precum și a

cheltuielilor de păstrare a bunurilor luate de la debitor și puse sub sechestru și a bunurilor debitorului evacuat din locuință;

h) instituțiile de asistență socială – în acțiunile de regres împotriva cauzatorului de daună, pentru încasarea de la acesta a ajutoarelor și pensiei ce se plătesc persoanei prejudiciate sau membrilor ei de familie;

i) autoritățile publice centrale, organele centrale de specialitate ale administrației publice, Curtea de Conturi și organele subordonate lor, finanțate de la bugetul de stat, precum și autoritățile administrației publice locale – la înaintarea acțiunilor și la contestarea hotărârilor instanțelor judecătorești, inclusiv în cauzele examinate în procedură de contencios administrativ, indiferent de calitatea lor procesuală;

j) Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală – în cazul contestării hotărârilor și deciziilor ei privind procedura de înregistrare a obiectivelor de proprietate intelectuală;

k) organizațiile obștești ale invalizilor, instituțiile, întreprinderile și asociațiile de instruire și de producție ale invalizilor – în toate acțiunile și pentru toate cererile lor;

l) părțile – în litigiile privind reparația prejudiciului cauzat prin condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, prin aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma impunerii angajamentului scris de a nu părăsi localitatea ori prin aplicare ilegală a sancțiunii administrative a arestului;

m) participanții la proces – pentru plîngerile lor împotriva încheierilor judecătorești;

n) părțile – în pricinile privind revizuirea hotărârilor;

o) Compania Națională de Asigurări în Medicină și agențiile ei teritoriale (ramurale) – în acțiunile intentate împotriva persoanelor fizice și juridice care se eschivează de la achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală; în acțiunile intentate împotriva prestatorilor de servicii medicale sau a lucrătorilor medicali, în scopul compensării materiale a prejudiciului cauzat sănătății persoanei asigurate din culpa acestora; în acțiunile intentate împotriva persoanelor fizice și juridice responsabile pentru prejudiciul cauzat sănătății persoanei asigurate și în acțiunile în regres;

p) părțile – în pricinile care apar în legătură cu încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și cu repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare;

r) părțile – în pricinile care apar în legătură cu încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a documentelor executorii și cu repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare.

(2) Pot fi stabilite prin lege și alte cazuri de scutire a părților de plata taxei de stat.

(3) Eliberarea, la cerere, a copiilor de pe actele judecătorești pentru participanții la proces se face fără plata taxei de stat. Eliberarea repetată de copii de pe același act se supune taxei de stat.

(4) În funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

[Art.85 modificat prin Legea nr.88 din 21.04.2011, în vigoare 01.07.2011]

[Art.85 completat prin Legea nr.167 din 09.07.2010, în vigoare 03.09.2010]

[Art.85 (alin.4) modificat prin Legea nr.107 din 04.06.2010, în vigoare 23.07.2010]

[Art.85 completat prin Legea nr.286-XVI din 20.12.2007, în vigoare 01.01.2008]

[Art.85 modificat prin Legea nr.244-XVI din 21.07.2006, în vigoare 17.11.2006]

[Art.85 modificat prin Legea nr.154-XVI din 21.07.05, în vigoare 23.09.05]

[Art.85 modificat prin Legea nr.205-XVI din 28.07.05, în vigoare 23.09.05]

Articolul 127¹. Asigurarea probelor în cazul obiectelor de proprietate intelectuală

(1) Orice persoană căreia i s-au încălcat drepturile de proprietate intelectuală poate cere instanței, pînă la intentarea procesului în instanță judecătorească, precum și în timpul procesului, aplicarea de măsuri provizorii pentru asigurarea probelor, sub rezerva protecției informațiilor care constituie secret comercial sau a căror confidențialitate necesită a fi asigurată conform prevederilor legislației în vigoare și cu condiția depunerii unei cauțiuni.

(2) Cererea de asigurare a probelor în cazul obiectelor de proprietate intelectuală se depune la Curtea de Apel Chișinău, cu respectarea condițiilor art.128 alin.(2).

(3) Procedura de asigurare a probelor în cazul obiectelor de proprietate intelectuală se efectuează în conformitate cu prevederile art.129.

(4) Măsurile de asigurare a probelor pînă la intentarea acțiunii se vor aplica de instanța judecătorească în limitele celor prevăzute de legislația în vigoare.

(5) Încheierea de admitere a asigurării probelor poate fi atacată odată cu fondul, iar cea de respingere a cererii poate fi atacată cu recurs în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a emis cu citarea participanților la proces, sau de la comunicare, dacă s-a emis fără citarea lor. Depunerea recursului nu suspendă executarea măsurilor de asigurare.

[Art.127¹ introdus prin Legea nr.238-XVI din 13.11.2008, în vigoare 05.12.2008]

Articolul 127². Cauțiunea în cazul asigurării probelor pînă la intentarea acțiunii

(1) Cauțiunea se depune în bani pe contul special al oficiului de executare.

(2) Cauțiunea se stabilește în proporție de 20% din valoarea bunurilor a căror asigurare se solicită, iar în cazul cererilor al căror obiect nu este evaluabil, suma cauțiunii constituie pînă la 50000 de lei.

(3) În cazul în care la examinarea cauzei va fi stabilit un prejudiciu care depășește suma cauțiunii, suma neacoperită de cauțiune va fi pusă în seama reclamantului conform prevederilor legislației în vigoare.

(4) Cauțiunea depusă sau partea rămasă după recuperarea prejudiciilor cauzate pîrîtului se va restitui, la cerere, după soluționarea, prin hotărîre definitivă, a procesului în legătură cu care s-a stabilit cauțiunea și/sau după încetarea efectelor măsurii pentru care aceasta s-a depus.

(5) Cauțiunea se restituie celui care a depus-o dacă cel îndreptățit nu a depus cerere pentru plata despăgubirii convenite pînă la împlinirea termenului de 30 de zile de la data rămîinerii definitive a hotărîrii sau, după caz, de la data încetării efectelor măsurii prevăzute la alin.(4). Cauțiunea se restituie de îndată dacă partea interesată declară în mod expres că nu urmărește obligarea celui care a depus-o la despăgubiri pentru prejudiciile cauzate prin încuviințarea măsurii pentru care aceasta s-a depus.

(6) Instanța se pronunță asupra cererii de restituire a cauțiunii, cu citarea părților, printr-o încheiere supusă recursului.

[Art.127² introdus prin Legea nr.238-XVI din 13.11.2008, în vigoare 05.12.2008]

Articolul 127³. Anularea măsurilor de asigurare a probelor

(1) Măsurile de asigurare a probelor se consideră nule în cazul în care reclamantul nu intențează în termen de 20 de zile lucrătoare o acțiune în instanță judecătorească privind încălcarea drepturilor.

(2) Măsurile de asigurare a probelor se anulează, la cerere:

- a) ca urmare a oricărei acțiuni sau inacțiuni prejudiciabile a reclamantului;
- b) în cazul în care se constată că nu există încălcare sau tentativă de încălcare a unui drept asupra obiectelor de proprietate intelectuală;
- c) potrivit unei hotărîri judecătorești;
- d) în alte cazuri prevăzute de lege.

(3) Termenul prevăzut la alin.(1) este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

[Art.127³ introdus prin Legea nr.238-XVI din 13.11.2008, în vigoare 05.12.2008]

Articolul 460. Competența instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova în pricinile cu element de extraneitate

(1) Instanțele judecătorești ale Republicii Moldova sînt competente să judece și pricini cu element de extraneitate dacă:

- a) organul de administrare sau filiala, agenția, sucursala, reprezentanța persoanei străine are sediu în Republica Moldova;
- b) pîrîtul are bunuri pe teritoriul Republicii Moldova;
- c) reclamantul în procesul cu privire la încasarea pensiei de întreținere și constatarea paternității are domiciliu în Republica Moldova;

d) prejudiciul cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin o altă vătămare a sănătății ori prin deces a avut loc pe teritoriul Republicii Moldova ori reclamantul are domiciliu în Republica Moldova;

e) fapta sau o altă circumstanță ce servește drept temei pentru intentarea acțiunii în reparație a daunei cauzate unui bun s-a produs pe teritoriul Republicii Moldova;

f) acțiunea decurge dintr-un contract a cărui executare, deplină sau parțială, trebuie să aibă loc ori a avut loc în Republica Moldova;

g) acțiunea ce rezultă din îmbogățirea fără justă cauză a avut loc în Republica Moldova;

h) reclamantul în procesul de desfacere a căsătoriei are domiciliu în Republica Moldova sau cel puțin unul dintre soți este cetățean al Republicii Moldova;

i) reclamantul în procesul privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale are domiciliu în Republica Moldova;

j) în procesul privind protecția în străinătate a proprietății intelectuale a unei persoane domiciliată în Republica Moldova, persoana este cetățean al Republicii Moldova sau apatrid, iar prin convenția părților nu s-a stabilit o altă competență;

k) în procesul dintre persoane străine, acestea au convenit expres astfel, iar raporturile juridice privesc drepturi de care ele pot dispune în legătură cu bunuri sau interese ale persoanelor din Republica Moldova;

l) prin lege sînt prevăzute și alte cazuri.

(2) Dacă o instanță judecătorească străină se declară necompetentă a soluționa cererea înaintată de un cetățean al Republicii Moldova, acesta o poate depune la o instanță judecătorească competentă din Republica Moldova.